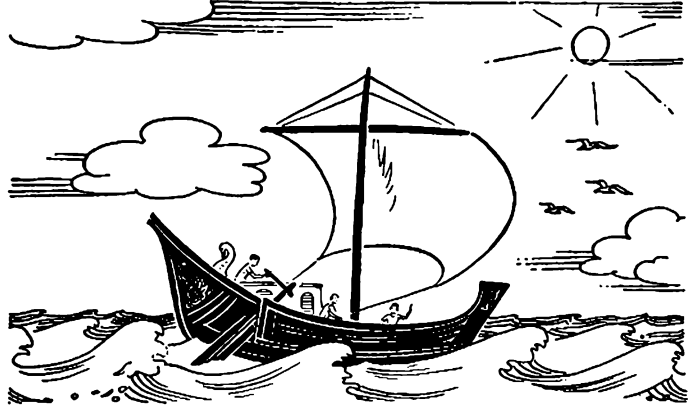

nāvis Rōmāna

TEMPESTAS

inter-esse
 quōrum : ex quibus
 situs -a -um: situm est
 = est (ubi?)
 sive = vel
 appellāre = nōmināre

īferus -a -um ↔ supe-
 rus -a -um

ad = apud
 Tiberis -is *m* (acc -im,
 abl -ī)
 paulum ↔ multum

nāvis -is *f*
 nāvīgāre < nāvis

maritimus -a -um = ad
 mare situs
 portus -ūs *m*

locus -ī *m*
 īn-fluere

eō locō (abl) = in eō
 locō, illīc

Italia inter duo maria interest, quōrum alterum, quod 1
 suprā Italiam situm est, 'mare Superum' sive 'Hadriāti-
 cum' appellātur, alterum, īnrā Italiam situm, 'mare
 Īferum' sive 'Tūscum'. Tōtum illud mare longum et
 lātum quod inter Eurōpam et Āfricam interest 'mare 5
 nostrum' appellātur ā Rōmānis.

Urbs Rōma nōn ad mare, sed ad Tiberim flūmen sita
 est vīgintī milia passuum ā marī. Quod autem paulum
 aquae est in Tiberī, magnae nāvēs in eō flūmine nāvi-
 gāre nōn possunt. Itaque parvae tantum nāvēs Rōmam 10
 adeunt.

Ōstiam omnēs nāvēs adire possunt, id enim est oppi-
 dum maritimum quod magnum portum habet. Ad ōs-
 tium Tiberis sita est Ōstia. ('Ōstium' sive 'ōs' flūminis
 dīcitur is locus quō flūmen in mare īnfluit; Ōstia sita est 15
 eō locō quō Tiberis in mare Īferum īnfluit.)

Alia oppida maritima quae magnōs portūs habent sunt Brundisium, Arīminum, Genua, Puteolī. Haec omnia oppida in ōrā maritimā sita sunt. (Ōra maritima
 20 est fīnis terrae, unde mare incipit. Portus est locus in ōrā maritimā quō nāvēs ad terram adire possunt.) In ōrā Italiae multī portūs sunt. Ex omnibus terrīs in portūs Italiae veniunt nāvēs, quae mercēs in Italiam vehunt. (Mercēs sunt rēs quās mercātōrēs emunt ac vëndunt.)
 25 Nōn modo mercēs, sed etiam hominēs nāvibus vehuntur. Portus Ōstiēnsis semper plēnus est hominum quī in aliās terrās nāvīgāre volunt. Is quī nāvīgāre vult adit nautam quī bonam nāvem habet. Sī aēr tranquillus est, necesse est ventum opperīrī. (Ventus est aēr quī
 30 movētur.) Cum nūllus ventus super mare flat, tranquillum est mare; cum magnus ventus flat, mare turbidum est. Tempestās est magnus ventus quī mare turbat ac flūctūs facit quī altiōrēs sunt quam nāvēs. Nautae tempestātēs metuunt, nam magnī flūctūs nāvēs aquā im-
 35 plēre possunt. Tum nāvēs et nautae in mare merguntur.

Puteolī -ōrum *m pl*ōra -ae *f*

ōra = ōra maritima

merx mercis *f*Ōstiēnsis -e < Ōstia
semper = omnī temporenauta -ae *m*

tranquillus -a -um

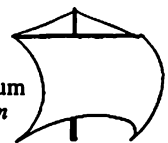
= quiētus

opperīrī = exspectāre

ventus -ī *m*flāre: ventus flat (= mo-
vētur)

turbidus -a -um: (mare)

t.um ↔ tranquillum

tempestās -ātis *f*turbāre = turbidum fa-
cereflūctus -ūs *m*im-plēre = plēnum fa-
cerenāvis et nautae in mare
mergunturvēlum
-ī *n*

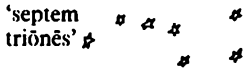
marī turbidō (abl) = dum mare turbidum est opperiuntur = exspectant

ventō secundō (abl) = dum ventus secundus est

ē-gredī = exīre; ēgrediuntur = exeunt

puppis -is f (acc -im, abl -i)
medium mare = media maris pars
gubernātor -ōris m = is quī nāvem gubernat

orīrī: sōl oritur = sōl in caelum ascendit
oriēns -entis m ↔ occidēns -entis m

septem-triōnēs -um m pl
↔ merīdiēs
occidere ↔ orīrī

contrārius -a -um
< contrā

dextra -ae f = manus d.
sinistra -ae f = manus s.

serēnus -a -um: (caelum)
s. um = sine nūbibus
simul = ūnō tempore

Nautae nec marī turbidō nec marī tranquillō nāvigāre volunt; itaque in portū ventum secundum opperiuntur (id est ventus quī ā tergō flat). Ventō secundō nāvēs ē portū ēgrediuntur: vēla ventō implentur ac nāvēs plēnīs vēlīs per mare vehuntur. 40

Pars nāvis posterior puppis dīcitur. In puppī sedet II nauta quī nāvem gubernat. Quōmodo nāvis in mediō marī gubernārī potest, cum terra nūlla vidētur? Gubernātor caelum spectat: in altō marī sōl aut stēllae eī ducēs sunt. Ea pars caelī unde sōl oritur dīcitur oriēns. Par- 45 tēs caelī sunt quattuor: oriēns et occidēns, merīdiēs et

septentriōnēs. Occidēns est pars caelī quō sōl occidit. Merīdiēs dīcitur ea caelī pars ubi sōl merīdiē vidētur; pars contrāria septentriōnēs appellātur ā septem stēllīs quae semper in eā caelī parte stant. Iīs quī ad septentri- 50 ōnēs nāvigant, oriēns ā dextrā est, ā sinistrā occidēns, merīdiēs ā tergō. Oriēns et occidēns partēs contrāriae sunt, ut merīdiēs et septentriōnēs. —

Hodiē caelum serēnum et ventus secundus est. Nāvēs multae simul ē portū Ōstiēnsī ēgrediuntur. Inter eōs 55

hominēs quī nāvēs cōnscendunt est Mēdus, quī ex Italiā proficīscitur cum amicā suā Lȳdiā. Mēdus, quī Graecus est, in patriam suam redīre vult. Graecia nōn modo ipsius patria est, sed etiam Lȳdiae.

- 60 Mēdus et Lȳdia ex Italiā proficīscētēs omnēs rēs suās sēcum ferunt: pauca vestīmenta, paulum cibī nec multum pecūniae. Praetereā Lȳdia parvum librum fert, quem sub vestīmentīs occultat.

Sōle oriente nāvis eōrum ē portū ēgreditur **multīs**

- 65 **hominibus spectantibus**. Nāvis plēnīs vēlīs altum petit. Aliae nāvēs eam sequuntur.

Mēdus in puppim ascendit. Lȳdia eum sequitur. Ex altā puppī sōlem orientem spectant. Iam procul abest Ōstia, hominēs quī in portū sunt vix oculīs cernī possunt. Mēdus montem Albānum, quī prope villam Iūlii situs est, cernit et “Valē, Italia!” inquit, “Valēte montēs et vallēs, campī silvaeque! Ego in terram eō multō pulchriōrem, in patriam meam Graeciam!” Mēdus laetātur neque iam dominum suum sevērū verētur.

- 75 Lȳdia collēs in quibus Rōma sita est procul cernit et “Valē, Rōma!” inquit, “Nōn sine lacrimīs tē relinquō, nam tū altera patria es mihi.” Lȳdia vix lacrimās tenēre potest.

Mēdus faciem Lȳdiae intuētur et “Nōnne gaudēs?”

- 80 inquit, “mea Lȳdia, quod nōs simul in patriam nostram redīmus?”

Lȳdia Mēdum intuēns “Gaudeō” inquit “quod mihi

cōn-scendere = ascendere
proficīscī = abire

ipse -a -um, gen -īus

multum pecūniae = magna pecūnia
praeter-eā = praeter eās rēs

sōle oriente = dum sōl oritur

multīs spectantibus = dum multī spectant
altum -ī n = altum mare
sequī = venīre post; eam sequuntur = post eam veniunt

vix = prope nōn
cernere = vidēre (id quod procul abest)

ire: eō īmus
 is ītis
 it eunt

laetārī = laetus esse, gaudēre
verērī = timēre

intuērī = spectāre

licet (+ dat)

lābī = cadere

complectī: eam complectitur = brachia circum corpus eius pōnit

paulō post = post paulum (temporis) quam in partem? = in quam partem?

sōle duce = dum sōl dux est, sōle dūcente

loquī = verba facere (dicere); ↔ tacēre āter -tra -trum = niger

fit = esse incipit

fulgur
-uris n

in-vocāre

paulum = paulum temporis
tonitrus -ūs m = quod audītur post fulgur

licet tēcum venīre. At nōn possum laetārī quod omnēs amīcās meās Rōmānās relinqūō. Sine lacrimīs Rōmā proficiscī nōn possum.” Dē oculīs Lȳdiae lacrimae lā- 85 buntur.

Mēdus eam complectitur et “Tergē oculōs!” inquit, “Ego, amīcus tuus, quī tē amō, tēcum sum. In patriam nostram īmus, ubi multī amīcī nōs opperiuntur.” Hīs verbīs Mēdus amīcam suam trīstem cōnsōlātur. 90

Paulō post nihil ā nāve cernitur praeter mare et caelum. Mēdus gubernātōrem interrogat: “Quam in partem nāvīgāmus?” Ille respondet: “In merīdiem. Ecce sōl oriēns mihi ā sinistrā est. Sōle duce nāvem gubernō. Bene nāvīgāmus ventō secundō atque caelō serēnō.” 95

Dum ille loquitur, Mēdus occidentem spectat et nū- III bēs ātrās procul suprā mare orīrī videt; simul mare tranquillum fit. “Nōn serēnum est caelum” inquit, “Ecce nūbēs ātrae...”

Gubernātor statim loquī dēsinit et nūbēs spectat; tum 100 vēla aspiciēns exclāmat: “Quid (malum!) hoc est? Nūbēs ātrae ab occidente oriuntur et ventus simul cadit! Ō Neptūne! Dēfende nōs ā tempestāte!” Nauta Neptūnum, deum maris, verētur.

“Cūr Neptūnum invocās?” inquit Mēdus, “Prope 105 tranquillum est mare.”

Gubernātor: “Adhūc tranquillum est, sed exspectā paulum: simul cum illīs nūbibus ātrīs tempestās orīrī solet cum tonitrū et fulguribus. Neptūnum invocō,

110 quod ille dominus maris ac tempestatum est.” Nauta perterritus tempestatem venientem opperitur.

Paulo post totum caelum atrum fit, ac fulgur unum et alterum, tum multa fulgura caelum et mare illustrant. Statim sequitur tonitrus cum imbre, et simul magnus

115 ventus flare incipit. Mare tempestate turbatur, ac navis, quae et homines et mercēs multas vehit, fluctibus iactatur et vix gubernari potest. Nautae multum aquae e nave hauriunt, sed navis nimis gravis est propter mercēs. Hoc videns gubernator “Iacite mercēs!” inquit nau-

120 tis, qui statim mercēs graves in mare iacere incipiunt, **spectante mercatore**, qui ipse quoque nave vehitur. Ille tristis mercēs suas de nave labi et in mare mergi videt. Nemo eum consolatur! Navis paulo levior fit, simul vero tempestas multo turbidior et fluctus multo altiores fiunt.

125 Medus perterritus exclamat: “O Neptūne! Serva me!” sed vox eius vix auditur propter tonitrum. Navis aqua impleri incipit, neque enim nautae satis multum aquae haurire possunt.

Ceteris perterritis, Lydia caelum intuetur et clamat:

130 “Serva nos, domine!”

Medus: “Quis est ille dominus quem tu invocas?”

Lydia: “Est dominus noster Iesus Christus, qui non modo hominibus, sed etiam ventis et mari imperare potest.”

135 Medus: “Meus dominus non est ille! Ego iam nullius domini servus sum. Nemo mihi imperare potest!”

iactare = iacere atque iacere

haurire
propter *ppp* + *acc*

spectante mercatore = dum mercator spectat

...vero = sed...: simul
vero = sed simul
fit fiunt

servare

ceteris perterritis = dum ceteri perterriti sunt

nullus -a -um, *gen* -ius

nec vērō = sed nōn

locō (*abl*) movēre = ē
locō movēre

iterum = rūsus

fīrī fiunt, *inf* fierīdēpōnēns -entis (*dēp*)[1] -ārī: -ātur -antur
[2] -ērī: -ētur -entur
[3] -ī: -itur -untur
[4] -īrī: -iuntur
ēgredi ēgrediuntur
orīrī oritur*Vocābula nova:*nāvis
portus
locus
ōra
merx
nauta
ventus
tempestās
flūctus
vēlum
puppis
gubernātor

Hīc magnus flūctus nāvem pulsat. Mēdus Lȳdiam
lābentem complectitur ac sustinēre cōnātur, nec vērō
ipse pedibus stāre potest. Mēdus et Lȳdia simul lābun-
tur. Mēdus surgere cōnātur, nec vērō sē locō movēre 140
potest, quod Lȳdia perterrita corpus eius complectitur.

Lȳdia iterum magnā vōce Chrīstum invocat: “Ō Chrīs-
te! Iubē mare tranquillum fierī! Servā nōs, domine!”

Mēdus ōs aperit ac Neptūnum iterum invocāre vult,
sed magnus flūctus ōs eius aquā implet. Mēdus loquī 145
cōnātur neque potest.

Tum vērō ventus cadere incipit! Iam flūctūs nōn tantī
sunt quantī paulō ante. Nautae fessī aquam haurīre dē-
sinunt ac laetantēs mare iterum tranquillum fierī aspi-
ciunt. 150

GRAMMATICA LATINA

Verba dēpōnentia

Mēdus laetātur (= gaudet) nec dominum verētur (= timet).
Nauta nōn proficīscitur (= abit), sed ventum secundum op-
peritur (= exspectat). 155

‘Lāetārī’, ‘verērī’, ‘proficīscī’, ‘opperīrī’ verba dēpōnen-
tia sunt. Verbum dēpōnēns est verbum quod semper fōrmam
verbī passivī habet (praeter participium: laetāns, verēns, pro-
ficīscēns, opperīēns) atque in locō verbī actīvī pōnitur.

Alia exempla verbōrum dēpōnentium: cōnsōlārī, cōnārī, 160
intuērī, sequī, loquī, lābī, complectī, ēgredi, orīrī.

Mēdus ex Italiā proficīscēns sōlem orientem intuētur. Nāvis
ē portū ēgreditur; aliae nāvēs eam sequuntur. Dum Lȳdia
loquitur, lacrimae dē oculis eius lābuntur. Mēdus eam com-
plectitur et cōnsōlārī cōnātur. 165

PENSVM A

Nautae, quī Neptūnum ver-, tempestātem opper-. Mēdus et Lȳdia ex Italiā proficisc-. Lȳdia Mēdum in puppim ascendentem sequ-. Dum nauta loqu-, Mēdus occidentem intu-, unde nūbēs ātrae ori-. Simul tempestās or-. Mercātor trīstis mercēs suās in mare lāb- videt; nēmō eum cōnsōl- potest.

Quī ab amicīs proficisc- laet- nōn potest.

PENSVM B

Brundisium est oppidum — (in — maritimā situm) quod magnum — habet. Portus est — quō — ad terram adire possunt.

Cum nūllus — flat, mare — est. — est magnus ventus quī mare — et altōs — facit. Gubernātor est — quī in — nāvis sedēns nāvem —. Partēs caelī sunt — et —, — et merīdiēs. Oriēns est ea caelī pars unde sōl —, occidēns est ea pars quō sōl —.

Mēdus et Lȳdia nāvem — atque ex Italiā —. Ventus — est, nāvis plēnis — ex portū —; sed in altō marī tempestās —: magnus ventus — incipit et tōtum mare turbidum —. Nautae aquam ē nāve — et — in mare iaciunt. Mēdus Neptūnum —: “Ō Neptūne! — mē!” Nāvis flūctibus — nec — [= sed nōn] mergitur.

PENSVM C

Quae nāvēs Rōmam adire possunt?

Quid est ‘ōstium’ flūminis?

Num Tiberis in mare Superum īnfluit?

Quandō nāvēs ē portū ēgrediuntur?

Ubi sedet gubernātor et quid agit?

Quae sunt quattuor partēs caelī?

Quās rēs Mēdus et Lȳdia sēcum ferunt?

Quō Mēdus cum amicā suā ire vult?

Cūr trīstis est Lȳdia?

Quem deum invocant nautae?

Cūr mercēs in mare iaciuntur?

Num nāvis eōrum mergitur?

oriēns
occidēns
septentrionēs
altum
tonitrus
fulgur
situs
superus
īferus
maritimus
tranquillus
turbidus
contrārius
serēnus
āter
interesse
appellāre
nāvīgāre
īnfluere
opperīri
flāre
turbāre
implēre
ēgredi
gubernāre
orīri
occidere
cōscendere
proficisci
sequi
cernere
laetāri
verēri
intuēri
lābi
complecti
cōnsōlāri
loqui
invocāre
iactāre
haurire
servāre
cōnāri
fierī fit fiunt
paulum
semper
simul
vix
praetereā
iterum
sive
vērō
propter
dēpōnēns

discipulus digitīs
computat

NVMERI DIFFICILES

discere: discipulus
discit
docēre: magister docet

ne-scīre = nōn scīre
doctus -a -um
in-doctus = nōn doctus

Sextus
manum
tollit

prūdēns -entis ↔ stultus
industrius -a -um
↔ piger -gra -grum

quis-que = et ūnus et alter
et tertius...; acc quem-que
quisque ante suam sellam
nēmō eōrum = nēmō ex
iis

dīcere, *imp* dīc! dīcite!

tollere

In lūdō puerī numerōs et litterās discunt. Magister pue- 1
rōs numerōs et litterās docet. Magister puerōs multās
rēs docēre potest, nam is multās rēs scit quās puerī
nesciunt. Magister est vir doctus. Puerī adhūc indoctī
sunt. 5

Quī paulum aut nihil discere potest, stultus esse dīci-
tur. Quī discere nōn vult atque in lūdō dormit, piger
esse dīcitur. Discipulus quī nec stultus nec piger est,
sed prūdēns atque industrius, multās rēs ā magistrō
discere potest. — 10

Magister Diodōrus recitāre dēsinit et puerōs aspicit,
quī tacitī stant ante suam quisque sellam; nēmō eōrum
dormit. Magister discipulum quemque cōnsidere iubet,
prīmum Sextum, deinde Titum, postrēmō Mārcum.

Magister: “Nunc tempus est numerōs discere. Pri- 15
mum dīc numerōs ā decem ūsque ad centum!”

Quisque puer manum tollit, prīmum Sextus, tum Ti-
tus, postrēmō Mārcus. Magister Titum interrogat.